

הפורתח בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום חמישי כ"ג שבט תשע"ח | דף היומי בבלי: עבודה זרה כד.
דף היומי בהלכה: מסעיף ז' עד סעיף ח'. | לוח יומי מקוצר: עמוד ע"ח סימן ש"א.
מוסר: פרק א' אות כ' עד פרק ב'.
קנין חכמה הלימוד השבועי: פרק ג משנה ו עד משנה יא.

הדף היומי בהלכה

האם ישנם תכשיטים שמותר לענווד בשבת ברשות הרבים?

ואף לדעת המתירים, רצוי לאיש להחמיר. וכמו כן, אף לדעתם - בתכשיט המשמש הן לאיש והן לאשה, אסור לאיש לענווד ברשות הרבים, כיון שלא חילקו חכמים בתקנתם שלא לענווד תכשיטי אשה ברשות הרבים. וראה שולחן ערוך סימן שג סעיף יח.

[שו"ע שא, ט, משנ"ב לו-לח, ושעה"צ לג; וראה ביאורים ומוספים דרשו, 28, וצ"ע]

כפי שלמדנו, אין איסור 'הוצאה' בשבת בלבישת בגד ובענידת תכשיט; אולם, בבגדים מסוימים ובתכשיטי אשה, גזרו חכמינו ז"ל שלא להוציאם לרשות הרבים, מחששות שונים. והחשש בתכשיטי אשה הוא - שתסיגם כדי להראותם לחברתה, ומבלי משים תטלטלם ארבע אמות ברשות הרבים. ונחלקו הפוסקים אם חשש זה קיים גם באיש, כלומר, שיסיר את תכשיטיו כדי להראותם לאחרים.

הדף היומי בהלכה

חפץ לרגליו ויוצא לרשות הרבים - האם עובר באיסור 'הוצאה'?

מנהג המקום מחשיב את צורת הנשיאה לדרך הוצאה; אך אם מדובר במקום גדול, כגון מדינה שלמה, אזי במקום זה נחשבת צורת נשיאה זו לדרך הוצאה. ונשיאת חפץ בידיים, נחשבת תמיד לדרך הוצאה, ואסורה מן התורה, ואף אם מדובר בבגד, שאילו לבשוהו כדרכו אין בו איסור הוצאה כלל.

[שו"ע שא, ח, משנ"ב לא ו-לג; ביאורים ומוספים דרשו, 26; וראה שם עוד]

מלאכת 'הוצאה' אסורה בשבת מן התורה רק כשנושאים חפץ בדרך שרגילים לשאתו בימות החול, ובלשון חכמינו ז"ל והפוסקים - 'דרך הוצאה'. ונשיאת חפץ שלא כדרך הוצאה, אסורה מדרבנן.

וחפץ אשר במקום מסוים רגילים לשאתו כשהוא, לדוגמה, קשור אל הרגליים, אך בשאר המקומות אין רגילים לשאתו בצורה זו - אם מדובר במקום קטן, אין

הדף היומי בהלכה

מותר להחזיק בבית טבעת עם חותם?

היות כי אסור מדאורייתא לאדם ליצור או להחזיק ברשותו צורות מסוימות, כגון צורת אדם (ראה שו"ע יו"ד קמא) - אסור לייצר או להחזיק ברשותו חותם בעל צורה בולטת של אחת מצורות אלה, וכן אסור לחתום בחותם בעל צורה שוקעת, כיון שבחותמת נוצרת צורה בולטת.

[שו"ע שא, י, משנ"ב לט-מ, וביה"ל לד; וראה ט"ז יו"ד קמא, יב]

בעבר היה נהוג לחתום מסמכים שונים בחותם שעל גבי טבעת, אשר הורכב מצורה מסוימת, המיוחדת לחותם, והחותמת היתה עשויה מחומר גמיש, כגון שעווה, שקיבל את צורתו מהחותם. החותם היה עשוי באחת משתי צורות - האחת, צורה בולטת, שיצרה בחותמת צורה שוקעת, והשניה, צורה שוקעת, שיצרה בחומת צורה בולטת.

הסביר רבי אפרים בורודיאנסקי זצ"ל לבעל הבית: "הבנתי שאת הסעודה לבן תורה אתם נותנים רק כדי לזכות לעולם הבא... לכן פסקתי להתארח אצלכם"

ליארצייט הגאון רבי אפרים בורודיאנסקי זצ"ל

את הסעודה לבן תורה אתם נותנים רק כדי לזכות לעולם הבא... נמצא אם כן שאני, כבן תורה, מזכיר לכם את המוות, את העולם הבא שתקבלו בגללי... אולם לא כך צריך להיות. בן תורה משמש סמל לחיים, ולא זכרון למוות. כי היא חיך ואורך ימיך. לכן פסקתי מלבוא אליכם".

(בנין אפרים)

מעשה שאירע עמו בשנות לימודיו במעזריטש, שימש להגאון רבי אפרים בורודיאנסקי זצ"ל סיסמת חיים: פעם הוא פסק מלבוא לסעוד אצל בעל הבית אחד, שאצלו נהג לסעוד מדי יום. כששאלו בעל הבית לפשר הדבר, גילה את לבבו ואמר: "ראיתי שכאשר נכנס איזה סטודנט לביתכם באחד הימים, שמחתם מאוד לקראתו. הבנתי שבנוכחותו של הסטודנט אצלכם אתם חשים כבוד רב, ואילו

פניני הפרשה

שנים לאחר אותו מעמד אמר הרב מפוניבז' כמה פעמים להגר"צ פלמן: "דע לך, הישיבה עומדת לא על יסודות של טיט ומלט, אלא על הדמעות שבכינו אז בעת הנחת אבן הפינה..."

"הציבור שהתקבץ סביבותיהם כשראה כך, לא נשאר אדיש ברגשותיו, וכולם פרצו אף הם בבכי, עד שהמעמד כבר לא היה נראה כמעמד שמח ומרומם של הנחת אבן הפינה אלא כמו לווייה טראגית רח"ל, שכולם עומדים בוכים. "לאחר שסיימו את הנחת אבן הפינה אמר ה'חזון איש': 'אנשים חושבים שעל ידי דמים - כסף, בונים ישיבה, אבל צריך לדעת שהאמת היא שישביה בונים על ידי דמים - דם של מסירות נפש, ועל ידי דמעות של תפילה...". לאחר שנים אמר הרב מפוניבז' כמה פעמים להגר"צ: "דע לך, הישיבה עומדת לא על יסודות של טיט ומלט, אלא על הדמעות שבכינו אז בעת 'הנחת אבן הפינה', הדמעות הללו הם היסודות של הישיבה שלנו".

(שלמים מציון)

"ועשו לי מוקדש ושכנתי בתוכם" (שמות כה ה).

בילדותו נסע הגר"צ פלמן זצ"ל יום אחד מבית הוריו שבתל-אביב לבני ברק, והיה זה בדיוק ביום בו התקיים מעמד הנחת אבן הפינה לישיבת פוניבז', וכך נקלע למקום האירוע.

"מרן הרב זצ"ל עמד בראש ההר", תיאר הגר"צ לימים, "ומרן החזון איש זצ"ל עלה ההר והגיע עד מקומו של הרב, וכששניהם עומדים בפתח הבור התחילו ליצוק את אבן הפינה ליסוד הבנין. הציבור כולו התאסף מקרוב להביט במחזה הגדול הזה - - - והנה מרנן ה'חזון איש' והרב מפוניבז' פורצים בבכי, יוצקים ובוכים... שניהם עומדים זה לצד בוכים בכי רב, כילדים קטנים שעומדים וממררים בבכי.

קנין חכמה - פרקי אבות

נענה אחד ואמר הבחורים: "הרי החידוש הזה כבר כתוב במלבי"ם?". הפנה אליו רבי מאיר שפירא זצ"ל את פניו ואמר לו: "זה לא כתוב במלבי"ם, אלא ב'מלבין'..."

החידוש הזה כבר כתוב במלבי"ם"... הפנה רבי מאיר שפירא זצ"ל את פניו לאותו בחור, ואמר לו: "זה לא כתוב במלבי"ם, אלא ב'מלבין'. מלבין פני חברו ברבים..."

(ע"פ אוצר היהדות)

המלבין פני חברו ברבים (אבות ג יא)

בישיבת חכמי לובלין, הרצה פעם אחד הבחורים חידוש בפני קבוצה מחבריו, כשבמעמד נוכח גם ראש הישיבה הגאון רבי מאיר שפירא זצ"ל. כשסיים אותו בחור להרצות את חידושו, נענה ואמר אחד הבחורים: "הרי

”שאלתי מתי בעל הבית יהיה”, סיפר הגר”י גלינסקי, ”ואמרו לי שאינם יודעים. מצאתי תא טלפון סמוך, טלפנתי לביתו ואמרתי שיש לי הודעה קצרה עבורו. והנה, הפלא ופלא, הוא בבית...”

אמרתי: על פי דין, חייב אני לבקש מכם מחילה. אנא סילו לי. תמה בעל הבית: "מחילה?! על מה עלי למחול?" הסברתי: כשהבנתי שאמרתם לבני הבית להודיע לי שאינכם בבית, חשדתי אתכם בדבר שקר, עכשיו הבנתי שחשדתי בכשרים. כי בעל הבית באמת אינו בבית. לא אתם בעל הבית, לא אתם הקובעים והמחליטים. לדאבון הלב, אתם מאלו שהם ברשות לבם (ב"ר לד'), והיצר הרע הוא הבעלים האמתיים. והריני מבקש מחילה שחשדתיכם בשקר...

(והגדת)

מֵאֵת פֶּל אִישׁ אֲשֶׁר יִדְבְּנוּ לְבוֹ (שמות כה ב)

סיפר הגה"צ רבי יעקב גלינסקי זצ"ל. כיתתי את רגלי בארה"ב כדי להתרים גביר נודע למען צדקה והחזקת תורה. הודיעו לי: "בעל הבית איננו". שאלתי: "מתי יהיה?". אמרו לי: "בעוד כמה שעות". ביתיים היו בידי עוד כמה כתובות, וכעבור מספר שעות שבת בביתו. בתשובה לשאלתי אמרו לי: "בעל הבית התאחר, לא נמצא בבית". שאלתי: מתי יהיה? משכו בכתפיהם. "לא יודעים". מצאתי תא טלפון סמוך וטלפנתי לביתו... אמרתי: יש לי הודעה קצרה עבורו. והנה הפלא ופלא, הוא בבית. קולו נשמע: "הלו?..."

השאלה המרטיטה שנשאל הגר"א אשרי זצ"ל בגטו קובנה: מהו הנוסח של ברכת קידוש ה'?

מאורות הדף היומי

פנינים נבחרים על הדף היומי - בבלי מתוך עלון 'מאורות הדף היומי' | "אשריך בן דמא, שגופך טהור ויצתה נשמתך בטהרה" - עבודה זרה דף כז:

קדושת שמו". לעומת זאת, השל"ה (שער האותיות סוף אות א' והובא ב"פתחי תשובה" י"ד סי' קנ"ז ס"ק ו'), מביא נוסח קצר מזה, והוא: "ברוך... אשר קדשנו במצוותיו וציוונו לקדש שמו ברבים". הגר"א אשרי זצ"ל הורה לשואל לברך כנוסח השל"ה, ואותו קדוש הי"ד למד את הברכה ולימד אותה ליהודים רבים אחרים (שם ח"ב סי' ב').

הנמלט מן הגרדום, קיים מצוות קידוש ה'?

בהמשך דבריו חושף השל"ה את מהותה של מצוות קידוש ה'. כידוע, אין מברכים על מצוות אשר קיומן תלוי בדעת אחרים ולא בדעת מקיים המצווה בלבד. וכגון, על מצוות צדקה אין מברכים, כי יתכן שהעני לא יסכים לקבל את הצדקה (שו"ת הרשב"א ח"א סי' י"ח). לכאורה, גם על מצוות קידוש ה' אין לברך, שמא יתחרט הרוצח ולבסוף לא ירצחנו, ונמצא שברכתו לבטלה. אולם, השל"ה הקדוש מבאר, כי מצוות קידוש ה' אינה תלויה בהריגה בפועל, כי אם ההתמסרות להריגה על קדושת שמו יתברך, היא היא המצווה. מעתה, הוא כבר זכה לקיים את מצוות קידוש ה', גם אם יתחרט הרוצח, או אם יעלה ביד היהודי להמלט מגיא ההריגה.

הנשרפים באש אינם מרגישים כאב!

נסיים בעדות מדהימה שכתב המהר"ם מרוטנבורג (שו"ת, דפוס פראג, סי' תקי"ז): "מאחר שגמר אדם בדעתו למסור את נפשו על קידוש השם, מכאן ואילך כל מיתה שעושים לו אינו מרגיש כלל... ותדע שכך הוא, שאין לך אדם בעולם שאם היה נוגע באש באבר קטן, שלא היה צועק, אפילו אם יעלה בדעתו לעכב עצמו מלצעוק אינו יכול לעשות. ואנו רואים קדושים שאינם צועקים כלום". (מאורות הדף היומי)

במשך שנות הגלות הארוכה, שטרם הסתיימה ובה לא אחד בלבד עמד עלינו לכלותינו, נדרשו גדולי ישראל לשאלות בענייני פיקוח נפש ו"יהרג ואל יעבור". שאלות אלו נולדו בימי צרה וצוקה, רעה ויגון, כאשר אבותינו, יהודים מאמינים בני מאמינים, לא נטו מההלכה הצרופה כמלוא נימא.

אחד הספרים שהורתו ולידתו באותם ימים טרופים, הוא ספר השו"ת 'ממעמקים' - "שאלות ותשובות ועניינים שעמדו על הפרק בימי הרג ואובדן של שנת תש"א-תש"ה בגיטו קובנה" - מאת הגאון רבי אפרים אשרי זצ"ל [רבי אפרים היה תלמיד חכם מניצולי השואה, אשר אליו הופנו שאלות רבות ומגוונות בחיי היום היום של הגטו, כגון, האם מותר לאכול בפני המת, או האם קטן מחויב למסור נפשו על קידוש ה', ועוד. שאלות ותשובות אלו, נערכו על ידו עם הגיעו לחוף מבטחים בניו יורק].

שאלתו המרטיטה של יהודי קדוש

בגיטו קובנה רווחה שאלה מעשית ביותר - הלא מסירות הנפש על קידוש ה' היא מצוה מדאורייתא, ויש, אפוא, לברך עליה, אך מהו נוסח הברכה? שאלה זו הופנתה אל הגר"א אשרי זצ"ל על ידי יהודי פולני שנמלט לליטא, אבל ידם של המרצחים השיגתהו. הוא ידע, כי למחרת היום יוצאו אלפים להורג, ולפיכך שאל את הגר"א אשרי זצ"ל אם הנוסח הוא "על קידוש ה'" או "לקדש את ה'". השואל הוסיף, כי ברצונו לקיים מצוה נוספת קודם המצוה הזו, האחרונה בחייו - ללמד אחרים את נוסח הברכה.

הגר"א אשרי זצ"ל ציטט בתשובתו את נוסח ברכת קידוש ה' המופיע בספר "יוסף אומץ" (סי' תפ"ג): ברוך אתה ה'... וציונו לאהוב שם הנכבד והנורא ההיה והווה והעתיד להיות, בכל לבבנו ובכל נפשנו ולקדש שמו ברבים, ברוך אתה ה' מקדש שמך ברבים". לאחר מכאן יאמר "שמע ישראל", "וימסור צוארו על

מהי העצה לעקור מעצמו שם של "בעל לשון הרע", שעליו אמרו חז"ל שאין לו חלק לעולם הבא?

ציור: יואל וקסבורג

הצטרפו אלינו ללימוד היומי בספר חפץ חיים

כי הבן עובר על איסורים נוספים כשמדבר על אביו, מלבד איסור לשון הרע. בסעיפים ג-ד הנלמדים היום, כותב החפץ חיים כי הרגיל בסיפור לשון הרע בתמידות - "כמו אלו שהרגילים תמיד לישב ולספר כך וכך מעשה פלוני, כך וכך עשו אבותיו, כך וכך שמעתי עליו, והוא דברים של גנות - אנשים אלו נקראים בפי חז"ל 'בעלי לשון הרע', ועונשן הרבה יותר גדול, אחרי שבשאת נפשם וזדון לבם עוברין על תורת ה'... ומוסיף, כי כאשר אמרו חז"ל שעל שלוש עברות נפרעין מן האדם בעולם הזה ואין לו חלק בעולם הבא - עבודה זרה וגילוי עריות ושפיכות דמים, ולשון הרע נגד כולם - הכוונה היא על אותם 'בעלי לשון הרע', אלו שהורגלו בעוון זה תמידות ואינם מקבלים על עצמם להשמר ממנו, מפני שנעשה הדבר אצלם כהיתר.

ומהי הדרך לעקור מעצמו שם של 'בעל לשון הרע'? ביאורים ומוספים מביאים מה שכתב בזה החפץ חיים לעיל בהגה"ה שבסוף ההקדמה - שילמד הלכות לשון הרע, ובזה מראה שאכפת לו שלא לעבור על איסור חמור זה, ואז גם אם יכשל ח"ו לפעמים, כבר אינו מופקר אצלו האיסור ואינו נחשב 'בעל לשון הרע'.

בימים ששי ושבט קודש שעברו עלינו לטובה למדנו בסדר החפץ חיים היומי על ה'ארורין' שיש באיסור לשון הרע: "ארור מכה רעהו בסתר", "ארור משגה עיוור בדרך", ואם נעשה הדבר הפקר אצלו עובר על "ארור אשר לא יקים את דברי התורה הזאת". למדנו גם כי מלבד הלאווין, העשין והארורין, מגיע האדם על ידי לשון הרע למידת אכזריות, כעס, ליצנות ועוד מידות רעות כיוצא בהן. בהמשך, בכלל א' סעיפים א-ב, למדנו שאסור לספר בגנות חברו אפילו על אמת גמור, ועל כך שהלאו המפורש המיוחד ללשון הרע הוא "לא תלך רכיל בעמך", וזאת מלבד שאר הלאווין והעשין שנמנו בפתיחה.

ביאורים ומוספים שבמהדורת 'דרשו' מביאים בשם ספר 'עיקרי דינים', כי לרשימת הלאווין והעשין שמנה החפץ חיים מלבד הלאו של "לא תלך רכיל", ישנה גם נפקא מינא להלכה, ולמשל: אם ישנה מחלוקת בין כמה אנשים, וביניהם כהן, ואם יספר לשון הרע על אחד מהם תיפסק המחלוקת [ומותר משום תועלת], יכוון אם יכול שלא לספר על הכהן, אלא על אחרים שאינם כהנים, כי איסור לשון הרע על כהן חמור יותר מצד 'וקידשתו'. וכן כשצריך לספר לתועלת על אביו, שישתדל למצוא אדם אחר שיוודע מהדבר, והוא יספר,

המוסר היומי

העצה למי שאינו יכול למשול ברוחו ונמשך אחר ההנאות

מתוך הנלמד השבוע בתוכנית קנין חכמה:

אך המתקרב אל טבע החומר, ונמשך אחר תאוותיו והנאותיו, הגם כי לא יעשה איסור, נמצא מתרחק מעיקר הנפש ויסודה, וגם יגרום אל הנפש שתמשך אחר הגוף והחומר. ונתנו עצה למי שאינו יכול למשול ברוחו ונמשך אחר ההנאות - לנדור נדר לְמִים, לאמור: עד זמן פלוני לא אוכל ולא אשתה כי אם... וההרגל ישלוט עליו מתוך שהוא מקיים נדרו. אך מי שמושל ברוחו ויכול להשיג מידת הפרישות בלא נדר, אין לו לידור. ומוטב לעשות הסייג ההוא בלא נדר.

[רבנו יונה אבות ג, יג]

הפרישות היא מידה עליונה. והוא - הפורש מהנאות העולם, ואפילו מדברים המותרים, באכילה... וגם בכל התאוות האחרות, כבוד, שררה, עושר, וכיוצא בהן. והפרוש, מתקרב אל עיקר הנפש ויסודה, והוא קרוב לעבודת הבורא יתברך. כיצד במאכל? האוכל מעט, כדי חיותו, שיהא בריא כדי ללמוד תורה הרבה ולעשות מלאכת ה' מלאכה מרובה. או השותה די הסרת צמא... הרי זה מדריך הפרישות, שאין דעתו ליהנות מן העולם, ועוד תועלת שניה - שישמור נפשו מחטא, כי כשיתגבר עליו היצר ויתאוה לעשות עברה, יאמר בלבו: מן ההנאות המותרות אני נשמר, ואיך אעשה הרעה הגדולה הזאת, וחטאתי לאבי שבשמים כל הימים!! וזה הדבר ימנעו מן המכשולות.

הגביר הכניס את המשולח לביתו, הושיבו ליד השולחן שבסלון שעליו נערמו ספרי לימוד רבים. "אני עסוק אני כרגע בקושיה גדולה על התוס', אם תסביר לי פשט - אתן לך במקום עשרת אלפים ליש"ט"

הגר"ח קנייבסקי שליט"א פותר את הספק ההלכתי ממעשה שאירע עם הגר"א ספקטור זצ"ל

אהרן כהן

זוהי התרומה (שמות כה, ג)

החת"ס זצוק"ל כתב בספרו שכשם שבנוגע לברכות כל עוד האדם אינו מברך אין המזון נחשב שלו, כך גם בענין ההשתמשות בממון, שכל עוד אינו עובד את ה' בממונו זה לא נחשב שלו. הוא מבאר את הפסוק "מאת כל איש אשר ידבנו ליבו", שמי שהוא נדיב לב, שהיא עבודת ה' בממון, "תקחו את תרומתי", שאז הממון שלו ואפשר להקדישו שוב להקב"ה.

מסופר על משולח בן תורה, שהלך לאסוף כסף למשפחתו בעיר לונדון שבאנגליה. כשעבר על פתחי נדיבים לבקש את תרומתם, לא העלה בדעתו שיתקל במקרה מעניין, בו אחד מהגבירים הגדולים יפתח לו את דלתו וישתף אותו בעניין בו עסק.

הגביר הכניסו לביתו, הושיבו ליד השולחן שבסלון, כשעל השולחן מונחים ספרי לימוד רבים ומעליהם עומדת הגמרא. פנה הגביר למשולח: "עסוק אני כרגע בקושיה גדולה על התוס' שלפני. אם תישב לי את הקושיה ותסביר לי את הפשט - אתן לך במקום סך של עשרת אלפים לירות שטרלינג".

המשולח שהיה המום מן הרעיון, התיישב על הכסא והחל להגות בשקיעות בתוס', אך לא עלתה בידו לפענח את התוס' המוקשה. הצטער על כך הגביר והביא לו סכום קטן, כפי שהיה נותן לשאר המשולחים.

כשיצא המשולח מבית הגביר פגש בחוץ משולח אחר, שאף הוא עמד להכנס אליו. סיפר המשולח הראשון לחברו את המקרה שארע עמו בבית הגביר, ואת פרשת הכסף שהתכוון הגביר לתת לו באם ידע פשט בתוס'. טרם כניסתו יעץ לחברו ללכת לביהמ"ד ולנסות ליישב את התוס', בהראותו לו את קושיית הגביר. הודה המשולח לחברו על הזדמנות הפז שנקרתה לידו, שב על עקבותיו ופנה לביהמ"ד הקרוב, שם החל ללמוד היטב את העניין בו עסוק היה הגביר. כשסיים, חזר לבית הגביר, דפק על דלתו ואכן הגביר פנה גם אליו והציע לו את עסקת התוס' שהוא מתקשה בו. הוא הבטיח גם לו סכום של עשרת אלפים לירות שטרלינג, באם ידע לענות לו על קושייתו.

המשולח פתח את פיו והחל להסביר לו פשט נפלא על כל התוס', עד שהתיישבו הדברים על ליבו של הגביר, שקיים את אשר אמר. לקח את פנסו

הצ'קים ורשם לו את מלוא הסכום שהתחייב. המשולח יצא משם שש ושמח כי הצליח ה' דרכו.

לאחר מס' ימים כשחזר לביתו בא"י החל לבו נוקפו, מי יודע אם אין כאן גניבת דעת של הגביר, יתכן והיתה דעתו לבחון אותי אם אדע פשט בתוס' בלי שום הכנה מוקדמת, ואילו ידע כי המשולח הראשון גילה לי באיזה תוס' הוא מתקשה, לא היה נותן לי סכום עצום כזה.

במבוכתו הרבה, פנה המשולח לגר"י זילברשטיין שליט"א, ושח לו את ספקותיו אשר על ליבו. הרב זילברשטיין הפנה את השאלה לגיסו הגדול מרן הגר"ח קנייבסקי שליט"א.

כששמע הגר"ח את השאלה, ענה לו שאין כאן גניבת דעת, אלא סייעתא דשמיא, שמן השמים זימנו לו שיגיע ברגע הנכון, ויפגוש אדם שיוודענו באיזה עניין הגביר מתקשה, כך שידע מה להשיבו, ומשמים קא זכו ליה.

הגר"ח הביא ראיה משתי עובדות שהיו עם הגאון ר' יצחק אלחנן ספקטור זצוק"ל בצעירותו כשנתקבל לרב בקהילה.

בדרכו למחוז חפצו לקבל את עטרת הרבנות, ישן ר' יצחק אלחנן באחד הכפרים במלון, וכשביקש ספר ללמוד בו, לא היה לבעל המלון שום ספר מלבד סידור 'דרך החיים' (פסקי הלכות בקצרה של בעל 'חוות דעת' זצ"ל) כמובן שלקח את הספר והחל ללמוד בו את הלכות קריאת התורה. כאשר הגיע לעיר, נתעוררה שם שאלה בנושא הלכות קריאת התורה, ומיד ענה להם את התשובה שהובאה בסידור שראה לילה קודם במלון.

עובדה נוספת היתה, כשר' יצחק אלחנן למד עניין בדברי התוס', ומיד אח"כ נזדמן לו שנשאל באותו התוס' וידע להשיב במקום. מזה הביא הגר"ח קנייבסקי ראיה שמותר היה לאותו משולח לקחת את הכסף שהעניק לו הגביר, כפי שהיה עם ר' יצחק אלחנן, שמן השמים הזמינו לו למצוא דברי חפץ באותו עניין שהיה צריך לו.

אמר הגר"י זילברשטיין לגר"ח, שלדעתו רצה הגביר לתרום לת"ח שיוודע לענות במקום על מה ששואלים אותו, חייך הגר"ח ואמר לו: "מה אכפת לך שהגביר נתן למשולח כסף..."